

УДК 378:37.015.3(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8\(36\)-1483-1494](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8(36)-1483-1494)

Юдіна Світлана Павлівна кандидат економічних наук, доцент Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», вул. Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, <https://orcid.org/0000-0001-5617-1085>

Сухомлинова Олена Валеріївна старший викладач кафедри математики та фізики, Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, вул. Князів Острозьких, 45/1, м. Київ, 01011, <https://orcid.org/0000-0001-7592-7255>

Велика Аліна Михайлівна старший викладач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, 10008, <https://orcid.org/0000-0003-0747-1932>

СТРАТЕГІЇ МОТИВУВАННЯ СТУДЕНТІВ ДО УЧАСТІ У НАУКОВИХ ПРОЄКТАХ

Анотація. Стаття присвячена стратегічним підходам мотивування студентів до участі у наукових проєктах. Мета дослідження – сформулювати стратегію мотивації студентів до участі у наукових проєктах на основі критичного аналізу мотиваційних підходів вітчизняних та зарубіжних педагогів. В процесі наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, такі як критичний аналіз літератури, порівняльний аналіз та системний підхід. Результати критичного аналізу літератури з питань стратегій мотивації студентів до участі у наукових процесах вищої освіти вказують на необхідність інтегрованого підходу, який залучає як заклади вищої освіти (ЗВО), так і викладачів. Літературний огляд підкреслює, що основним завданням ЗВО є створення зовнішнього середовища, яке сприяє розвитку наукової активності серед студентів. Важливість впровадження спеціалізованого курсу «Основи наукових досліджень» стає очевидною як першочергове завдання для надання студентам міцної бази для дослідницької діяльності. Крім того, розширення доступу до сучасних наукових ресурсів та впровадження системи матеріальних і академічних стимулів визначаються як ключові складові, що формують мотиваційне середовище для студентів. З боку викладачів, аналіз підкреслює їхню роль у формуванні внутрішнього освітнього середовища, яке має на меті не лише передачу знань, а й активізацію студентів у науковому пошуку. Інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, дискусії, майстер-

класи, та участь у науково-практичних заходах, визначаються як ефективні засоби для залучення студентів до активного навчального процесу. Критичний огляд також акцентує на важливості наставництва та індивідуальної підтримки з боку викладачів для студентів, що проявляють особливі наукові інтереси та здібності, відкриваючи їм можливості для професійного розвитку і реалізації в академічному контексті. Ці заходи взаємодіють, формуючи комплексну стратегію мотивації, яка є вирішальною для формування активної та залученої наукової спільноти серед студентства. Практичне значення дослідження полягає у розробці рекомендацій для закладів вищої освіти та викладачів щодо ефективних стратегій мотивування студентів до наукової діяльності.

Ключові слова: мотивація, студенти, наукові проєкти, викладачі, освітнє середовище.

Yudina Svetlana Pavlivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, State Scientific Institution «Institute of education content modernisation», Vasilya Lepkivskogo St., 36, Kyiv, 03035, <https://orcid.org/0000-0001-5617-1085>

Sukhomlynova Olena Valeriivna Senior Lecturer of the Department of Mathematics and Physics, Kruty Heroes Military Institute of Telecommunications and Information Technology, Kniaziv Ostrozkykh St., 45/1, Kyiv, 01011, <https://orcid.org/0000-0001-7592-7255>

Velyka Alina Mykhailivna Senior Lecturer of the Department of the Slavic and the Germanic Philology and Translation, Zhytomyr Ivan Franko State University, Velyka Berdychivska St., 40, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-0747-1932>

STRATEGIES FOR MOTIVATING STUDENTS TO PARTICIPATE IN SCIENTIFIC PROJECTS

Abstract. The article is dedicated to strategies for motivating students to participate in scientific projects. The aim of the study is to explore effective approaches for stimulating students towards scientific activity in higher education institutions. The research employed general scientific methods of cognition, such as critical literature analysis, comparative analysis, and a systematic approach. The results of the critical literature analysis on strategies for motivating students to engage in the scientific processes of higher education indicate the need for an integrated approach involving both higher education institutions (HEIs) and faculty members. The literature review highlights that the primary task of HEIs is to create an external environment conducive to the development of scientific activity among students. The importance of introducing a specialized course "Fundamentals of Scientific Research" is emphasized as a priority task, providing students with a fundamental basis for research activities. Expanding access to current scientific

resources and implementing a system of material and academic incentives are also identified as key aspects of the external motivational environment. On the part of the faculty, the analysis underscores their role in forming an internal educational environment aimed not only at knowledge transfer but also at activating students' scientific inquiry. Interactive teaching methods such as role-playing games, discussions, workshops, and participation in scientific-practical events are identified as effective means for engaging students in the active learning process. The critical review also emphasizes the importance of mentorship and individual support from faculty for students who show particular scientific interests and abilities, providing them with opportunities for professional development and realization in the academic context. These measures interact to form a comprehensive motivation strategy, crucial for developing an active and engaged scientific community among students. The practical significance of the research lies in the development of recommendations for higher education institutions and faculty regarding effective strategies for motivating students towards scientific activity.

Keywords: motivation, students, scientific projects, faculty, educational environment.

Постановка проблеми. Мотивація студентів до участі у наукових процесах у закладах вищої освіти залишається однією з актуальних проблем сучасної освітньої системи та педагогіки. З різних причин, включно з недостатньою інформаційною підтримкою, обмеженими ресурсами та часто неясною перспективою кар'єрного росту в науковій сфері, студенти можуть відчувати низький рівень мотивації до занять науковою діяльністю. Це призводить до зменшення кількості молодих фахівців, які готові вкладати свій час та зусилля у глибоке дослідження та інноваційну роботу, що є критичним для наукового прогресу.

Україна, яка перебуває у військовому стані та переживає період значних соціальних та економічних трансформацій, особливо потребує нового покоління науковців, здатних вносити вагомий вклад у сучасні технології та розвиток країни в її післявоєнну відбудову. Забезпечення висококваліфікованих дослідників є ключовим для інноваційного розвитку національної економіки та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному рівні, а також зміцнення обороноздатності та забезпечення національної безпеки. В цьому контексті, виявлення та впровадження ефективних методів мотивації студентів до наукової роботи є нагальною необхідністю, яка вимагає комплексного підходу та активної участі як освітніх інституцій, так і викладацького складу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мотивування студентів до участі у наукових проєктах є достатньо дослідженим у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Значний вклад у розвиток теми мають такі автори як А.В. Барбінова [1], яка досліджувала мотивацію студентів

до наукової діяльності в умовах магістратури, Л.В. Беш, Б.Я. Дмитришин, О.М. Беш, О.І. Яскевич, О.І. Мацюра [2], що аналізували сучасні можливості підвищення мотивації студентів до навчання, та Ю.І. Беляєв, Н.М. Стеценко [3], які розглядали науково-дослідну діяльність студентів у структурі роботи університету. С.М. Вдович [4] вивчав особливості наукової діяльності студентської молоді в закладі вищої освіти, тоді як О.А. Дороніна [5] досліджувала роль наукової діяльності у формуванні компетенцій сучасного фахівця в сфері економіки та управління. Н.В. Куліш, О.М. Нестеренко [6] зосередилися на мотивації студентів до участі в студентському науковому товаристві на кафедрі ортодонції, а Х.В. Сторожук, М.В. Старченко [7] підкреслювали важливість студентських наукових заходів у формуванні іншомовної компетентності студентів. І.В. Фролова [8] вивчала науково-дослідницьку діяльність як передумову випереджувального саморозвитку майбутнього фахівця. Черкашина Е.І., Козлова Н.В. [9] та Козлова Н.В., Атаманова І.В. [10] досліджували основні мотивації студентів до науково-дослідної роботи та шляхи їх формування, а D.C. Watts [11] аналізував мотивації для проведення наукових досліджень.

Попри достатню кількість літератури з цієї теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу. Тому із використанням різних методів наукового пізнання було проаналізовано, згруповано, систематизовано інформацію та подано у світлі теми дослідження.

Мета статті – сформулювати стратегію мотивації студентів до участі у наукових проєктах на основі критичного аналізу мотиваційних підходів вітчизняних та зарубіжних педагогів.

Виклад основного матеріалу. Як зазначають Фролова І.В. [8], Беляєв Ю.І. та Стеценко Н.М. [3], наукова діяльність студентів виступає як ключовий елемент у формуванні компетенцій, необхідних для сучасних фахівців у галузі економіки та управління. Вона допомагає студентам розвивати науково-професійний світогляд, засвоювати методологію наукового дослідження, поглиблювати розуміння обраної спеціальності та розвивати творче мислення. Крім того, наукова діяльність сприяє розширенню теоретичного кругозору, підвищенню рівня професійних знань, формуванню практичних навичок та створенню умов для самореалізації особистості. Організаційно, ця діяльність передбачає викладачем керувану самостійну роботу, спрямовану на розвиток творчого потенціалу особистості та оволодіння первинним досвідом наукових досліджень [3,8].

Студенти починають знайомитися з елементами наукових проєктів вже з першого курсу, в процесі підготовки до семінарів та практичних занять, що включає пошук і аналіз наукових джерел, формулювання власних ідей та висновків. Ці навички використовуються студентами для написання рефератів та творчих завдань, а також для подальшої наукової діяльності, яка включає курсові та дипломні роботи. Курсові роботи допомагають студентам поглибити

знання з вибраної проблеми, а кваліфікаційні роботи, такі як диплом бакалавра або магістра, вимагають від студентів проведення глибших досліджень з актуальною для сучасної науки проблематикою. Вони повинні включати теоретичне і практичне значення, нові ідеї та авторські підходи до вирішення проблеми [4].

Наукова діяльність магістрантів закладів вищої освіти реалізується через різноманітні форми та методи, спрямовані на залучення студентів до активного наукового процесу [4;7]. Основні види наукових проєктів студентів відображені у табл. 1.

Таблиця 1

Види наукових проєктів магістрантів

Вид наукового проєкту	Опис
Проведення магістерських досліджень	Основа наукової роботи магістрантів, яка включає самостійне дослідження під керівництвом наукових керівників [4]
Участь у наукових конференціях та семінарах	Можливість представлення результатів досліджень на міжнародних та всеукраїнських наукових форумах, самостійно або з викладачами [4;7]
Публікація статей у наукових виданнях	Важлива частина наукової кар'єри, що включає активну публікаційну діяльність у фахових наукометричних журналах для розповсюдження наукових результатів [4]
Участь у міжнародних грантах та проєктах	Залучення магістрантів до міжнародних наукових і освітніх проєктів, що розширює дослідницькі можливості та професійні горизонти [4]
Участь у конкурсах студентських наукових робіт	Стимулювання студентів до конкуренції та підвищення якості наукових розробок [4; 7]
Діяльність у студентських наукових гуртках	Розвиток наукових інтересів, навичок командної роботи та обмін досвідом між студентами [4; 7]
Організація студентського наукового товариства	Забезпечення кращої організації наукової роботи студентів на кафедральному або факультетському рівні [4]
Співпраця з зарубіжними університетами	Міжнародне співробітництво через угоди з іноземними навчальними закладами розширює перспективи наукових досліджень [4]

Примітка: систематизовано авторами на основі [4;7]

Ці види наукової діяльності сприяють не лише академічному зростанню студентів, але й їх професійному формуванню як майбутніх науковців [1].

Однак попри широкі можливості здійснення наукової роботи серед студентів, користуються цією можливістю не всі. Більшою мірою це пов'язано через відсутність або недостатню мотивацію. Крім того, дослідження Cherkashina E.I., Kozlova N.V. вказують стрімке зниження мотивації студентів до навчання та до наукової роботи зокрема [9], що пов'язано із погіршенням

умов у закладах вищої освіти до організації наукової роботи та іншими зовнішніми чинниками.

Практики педагогічної роботи Беш Л.В., Дмитришин Б.Я., Беш О.М., Яскевич О.І., Мацюра О.І. [2], що здійснювали аналіз поточного стану мотивації до навчальної і зокрема наукової роботи серед студентів виявили три головні групи, засновані на різних рівнях мотивації до навчання та наукової діяльності.

Перша група студентів вирізняється високим рівнем мотивації. Студенти цієї категорії (52,3%) показують гармонійне поєднання внутрішніх та зовнішніх мотивів, що сприяє оптимальній мотиваційній основі їхньої навчальної діяльності. Друга група складається зі студентів із середнім рівнем мотивації (37,4%). Ця категорія характеризується диспропорційним співвідношенням зовнішніх і внутрішніх мотивів. Відзначається вибіркоче ставлення до навчальних предметів, з перевагою для вузькофахових дисциплін, що веде до дисбалансу в оцінках. Третя група включає студентів із низьким рівнем мотивації (10,2%). Студенти цієї категорії часто мають байдуже ставлення до навчання та показують низький рівень пізнавальної активності. У них слабо виражені як внутрішні, так і зовнішні мотиви. Серед них вищий відсоток тих, хто потрапив до ЗВО випадково і має недостатній загальноосвітній рівень підготовки [2].

Таким чином, можна стверджувати, що близько половини студентів потребують додаткових стимулів до участі у наукових проєктах.

Питання мотивації студентів до навчання і наукової роботи є глибоко досліджене численними зарубіжними і вітчизняними науковцями. Цікавим, на нашу думку, є дослідження Watts D.C. [11], який показує, що мотивація до наукової роботи значно змінюється з часом і залежно від етапу кар'єри науковця. Спочатку, для багатьох студентів головним стимулом є бажання отримати визнання та суспільне високе ставлення до їхніх досягнень. Вони прагнуть довести свою компетентність і здатність до наукових досліджень через отримання високих оцінок, успішне завершення проєктів та публікацію результатів [11].

Однак, згодом, коли студенти більше занурюються у світ наукових досліджень, мотивація переорієнтовується. Вони починають цінувати сам процес дослідження та задоволення від відкриттів, які він приносить. На цьому етапі наукова робота стає способом задоволення більш глибоких філософських потреб у пошуку істини, а також способом реалізації потреби у вирішенні конкретних практичних завдань. Науковці стають відданими розгадуванню складних питань, які можуть мати далекосяжні наслідки, і часто їхні дослідження спрямовані на вирішення глобальних проблем [11].

Вітчизняні науковці Куліш Н.В. та Нестеренко О.М., в свою чергу, стверджують, що успіх виступає як основне джерело мотивації студентів під час навчання в ЗВО. Вони вважають, що одного разу досягнутий успіх

стимулює прагнення до його повторення, що сприяє формуванню мотивації. Таким чином, якісно виконана студентська науково-дослідна робота, представлена на підсумковій конференції та гідно оцінена, служить визнанням заслуг студента. Таке визнання, або похвала, є формою нагороди, яка підсилює відчуття власної гідності та може стати позитивним стимулом до нових успіхів, зокрема в рамках участі у студентському науковому товаристві. Відтак, участь у таких товариствах має важливіше значення для розвитку особистості студента, ніж просте засвоєння інформації з навчальних дисциплін [6].

Теоретичні дослідження мотивації студентів до участі у наукових проєктах, проведені Дороніною О.А., показує що мотивація має бінарну форму, зокрема вона формується зовнішніми та внутрішніми мотивами [5].

- *Зовнішні мотиви*, які пов'язані із соціальним визнанням науковця, ймовірністю отримання матеріальних та іміджевих винагород, а також задоволенням статусних потреб особистості. Ці мотиви виникають з-за зовнішніх стимулів та нагород, які можуть бути отримані в результаті наукової роботи, і часто служать як додатковий стимул для наукової діяльності, спонукаючи студентів до успішних досліджень та публікацій.

- *Внутрішні мотиви*, які засновані на пізнавальних та дослідницьких потребах, глибокому інтересі до наукового пошуку та бажанні здобути якісно нові наукові результати у відповідній сфері. Внутрішні мотиви активізуються незалежно від перспективи отримання матеріальних чи статусних винагород, і часто пов'язані з внутрішнім задоволенням від процесу дослідження та особистісного росту.

Такий бінарний характер мотивації дозволяє зрозуміти динаміку та складність мотиваційних процесів у науковій діяльності студентів, а також важливість гармонійного поєднання цих двох типів мотивів для досягнення наукових успіхів і задоволення особистісних потреб науковців [5].

Дослідження, проведені Козловою Н.В. та Атамановою І.В. [10], демонструють, що зовнішні мотиви для участі у наукових проєктах є більш пріоритетними. Результати їх дослідження вказують на те, що здобуття глибоких та систематизованих знань є ключовим мотиваційним чинником для 53.43% респондентів. Інтелектуальне задоволення від наукової роботи становить третій за значимістю фактор для 40.20% студентів. В свою чергу, зовнішній чинник, зокрема, прагнення до успішного навчання та отримання високих оцінок під час іспитів, є важливим для 55.39% (це найбільш пріоритетний показник). Додатково, зовнішнім мотиваційним чинником для 23.53% студентів є перспектива успішної подальшої академічної діяльності та отримання стипендії. Визнання та схвалення з боку викладачів та рідних є значущим для 16.18% студентів, в той час як виконання вимог викладачів та виступання як приклад для однолітків мотивує 12.25% студентів. Зацікавленість у неігноруванні академічних дисциплін має 6.37% студентів [10].

Таким чином, розробляючи стратегії мотивування студентів до участі у наукових роботах, потрібно опиратися більшою мірою на створення середовища для формування зовнішніх чинників, а також для створення сприятливого середовища для внутрішньої мотивації.

З цією метою нами були вивчені різні методи мотивування, які описують вітчизняні науковці. На нашу думку, цінним базовим етапом для мотивування студентів до участі у наукових процесах є формування теоретичних навиків здійснення наукової роботи. Як зазначає, Вдович С.М. [4], цінним в даному випадку є спеціальний курс «Основи наукових досліджень», який є важливим елементом академічної програми для студентів бакалаврату, особливо для тих, хто планує займатися науковою діяльністю або продовжувати навчання на магістратурі чи аспірантурі. Цей курс надає студентам фундаментальні знання з теоретичних основ наукових досліджень, включаючи методологію, етику, а також практичні навички, як-от оформлення наукових робіт, використання статистичних інструментів та презентація результатів дослідження.

Початок вивчення цих аспектів на бакалаврському рівні сприяє кращій підготовці студентів до майбутніх академічних та професійних викликів, підвищує їхній дослідницький потенціал та сприяє розвитку критичного мислення. Курс також мотивує студентів до активної участі в науковому житті університету, залучення до науково-практичних заходів та формування наукових шкіл. Враховуючи зростаючу потребу в наукових дослідженнях, такий курс є ключовим для підготовки майбутніх фахівців, здатних внести вклад у розвиток науки та технологій [4].

Формування такого курсу є відповідальністю закладів вищої освіти, які повинні створити середовище для комфортної наукової роботи. Зокрема, до стратегічних напрямів мотивування студентів з боку ЗВО є:

- запровадження сучасних форм організації наукової діяльності, які мають на меті створення умов, що викликають інтерес у студентів та відповідають їхній мотивації, роблячи процес дослідження більш привабливим та актуальним [5];
- популяризація науки у студентському середовищі, що включає організацію зустрічей і майстер-класів з видатними науковцями, які можуть поділитися своїм досвідом та вмотивувати студентів до наукових пошуків;
- індивідуалізований підхід до студентів, які проявляють особливий інтерес до наукової діяльності, що включає наставництво, підтримку та створення умов для їх професійного розвитку[5];
- розширення доступу до наукових ресурсів, які необхідні для проведення якісних досліджень, включаючи літературу, лабораторії, дослідницьке обладнання та бази даних [4; 5];
- надання можливостей для презентації наукових результатів, впровадження їх у практику та взаємодія з реальними замовниками наукових продуктів, що дозволяє студентам бачити практичну цінність своїх досліджень [5];

- забезпечення об'єктивності та публічності визнання наукових здобутків студентів, що сприяє підтримці високих стандартів дослідницької діяльності та мотивує до подальших досягнень [5];
- моделювання перспективної професійно-наукової траєкторії молодого фахівця, що допомагає студентам планувати своє майбутнє, визначати кар'єрні цілі та адаптувати наукові інтереси до мінливих умов ринку праці [5];
- психологічні тренінги для розвитку м'яких навичок, які підвищують конкурентоздатність на ринку праці, такі як комунікативність, сенситивність, особистісне зростання [4];
- створення наукових товариств і гуртків, які пропонують структуроване наукове співтовариство для обміну ідеями та спільної роботи над проектами [5;7].

Ці напрями розвитку мотивації зі сторони закладу вищої освіти відіграють ключову роль у формуванні активної та залученої наукової спільноти серед студентства, сприяючи їхньому професійному та особистісному зростанню.

Важливим зі сторони закладу вищої освіти є не тільки створення середовища для здійснення та презентації наукової роботи, однак і на постійній основі організовувати інші зовнішні мотивування. На думку Вдович С.М., Сторожук Х.В., Старченко М.В., до ключових заходів та чинників слід віднести:

- *матеріальні винагороди та заохочення*, такі як стипендії, призи за участь у конкурсах, можливість публікації досліджень [4;7];
- *академічні стимули*, наприклад, додаткові бали за активну наукову діяльність, які можуть впливати на загальний академічний рейтинг [4];
- *професійний розвиток* через участь у наукових конференціях, семінарах, міжнародних програмах обміну та стажуваннях, що відкривають шляхи для кар'єрного зростання [4];
- *участь у міжнародних програмах*: мотивація до участі в міжнародних програмах стажування та обміну, де студенти можуть отримати цінний досвід і нові знання, є значущим стимулом для залучення до наукової діяльності [7].

Зі сторони викладачів важливо впроваджувати додаткові методи, які сприятимуть розвитку внутрішніх чинників мотивації. Як зазначають Беш Л.В., Дмитришин Б.Я., Беш О.М., Яскевич О.І., Мацюра О.І., у цьому випадку у процесі викладання корисним буде застосування наступних методів:

- *інтерактивні методи навчання*: використання інтерактивних методик, таких як рольові ігри, дискусії, воркшопи та міжпредметна інтеграція. Ці методи залучають студентів до активної участі в навчальному процесі, сприяючи кращому розумінню матеріалу [2];
- *примірники з практики*: ілюстрація навчального матеріалу прикладами з власної клінічної практики викладачів, що допомагає студентам візуалізувати теоретичні знання в реальних ситуаціях [2];

- **візуалізація:** застосування різних методів візуалізації, таких як схеми, графіки, і діаграми, які ілюструють епідемічні ситуації або клінічні карти пацієнтів [2];
- **науково-практичні заходи:** залучення студентів до участі у науково-практичних міні-конференціях, студентських наукових гуртках, а також участь у клінічних чергуваннях під керівництвом чергового викладача, що сприяє практичному застосуванню теоретичних знань [2].
- **методи стимулювання відповідальності:** постійний контроль за відвідуванням лекцій та практичних занять, систематичне оцінювання індивідуальної роботи студентів, а також поетапне оцінювання практичних навичок і знань на заняттях [2].

Таким чином, стратегія мотивування студентів до участі у наукових процесах вимагає комплексного підходу, що включає кілька ключових аспектів: створення в ЗВО середовища, яке сприяє зручності наукової роботи та її презентації; формування мотиваційних чинників, які базуються на винагородах за наукову діяльність; і впровадження освітнього середовища, яке дозволяє отримувати та використовувати софт-навички, необхідні для наукової роботи. Систематизуємо дані методи у таблиці 2.

Таблиця 2

Стратегічні напрями мотивування студентів до участі у наукових проєктах

Відповідальність	Захід	Методи
ЗВО	Створення середовища для комфортної наукової роботи та впровадження курсу «Основи наукових досліджень»	Запровадження сучасних форм організації наукової діяльності, розширення доступу до наукових ресурсів, популяризація науки, створення наукових товариств та гуртків
ЗВО	Мотиваційні чинники на основі винагород за наукову роботу	Матеріальні винагороди та заохочення, академічні стимули, професійний розвиток через участь у наукових конференціях та міжнародних програмах
Викладачі	Формування освітнього середовища	Інтерактивні методи навчання, примірники з практики, візуалізація, науково-практичні заходи, методи стимулювання відповідальності

Примітка: систематизовано авторами

Ці напрями розвитку мотивації зі сторони закладу вищої освіти відіграють ключову роль у формуванні активної та залученої наукової спільноти серед студентства, сприяючи їхньому професійному та особистісному зростанню.

Висновки. Стратегічні напрями розвитку мотивації студентів до участі у наукових проєктах представляють собою комплексні дії, які вимагають активної участі як закладів вищої освіти, так і викладачів. Ключовим і концептуальним завданням ЗВО є створення зовнішнього середовища, що сприяє розвитку підготовки студентів до наукової діяльності. Першочерговим завданням є розробка та впровадження курсу «Основи наукових досліджень», який би закладав фундаментальну базу для подальших дослідницьких ініціатив. Надалі необхідно створити сприятливе зовнішнє середовище для наукової роботи та її презентації, включно з доступом до актуальних наукових ресурсів та впровадженням мотиваційної складової, заснованої на матеріальних винагородах та академічних стимулах для активних учасників наукових проєктів.

З боку викладачів важливою є роль у формуванні внутрішнього освітнього середовища, яке підтримує та стимулює студентів до наукових досліджень. Це означає використання інтерактивних та інноваційних методів навчання, які не тільки передають знання, але й активно залучають студентів до процесу дослідження, зокрема через рольові ігри, дискусії, майстер-класи та науково-практичні конференції. Викладачі повинні також надавати індивідуальну підтримку та наставництво студентам, котрі виявляють особливий інтерес та здібності до наукової роботи, тим самим відкриваючи шляхи для їх професійного зростання та реалізації в академічній сфері.

Література:

1. Барбінова А.В. Мотивація студентів до наукової діяльності в умовах магістратури. Міжнародна науково-практична конференція (XXX Каришинські читання). URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/22018/1/19.pdf>
2. Беш Л.В., Дмитришин Б.Я., Беш О.М., Яскевич О.І., Мацюра О.І. Сучасні можливості підвищення мотивації студентів до навчання. Львівський клінічний вісник, №1 (17) 2017. URL: <https://lkv.biz/wp-content/uploads/2017/05/Besh-L.-et-al.2017.pdf>
3. Беляєв Ю.І., Стеценко Н.М. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/2189/1/%D0%9D%D0%94%D0%A0%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4.pdf>
4. Вдович С.М. Особливості наукової діяльності студентської молоді в закладі вищої освіти. Наукові записки малої академії наук України, №2 (24) 2022. URL: <http://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-24-02>
5. Дороніна О.А. Роль наукової діяльності студента у формуванні компетенцій сучасного фахівця в сфері економіки та управління. Економіка і організація управління, №4 (28) 2017.
6. Куліш Н.В., Нестеренко О.М. Мотивація студентів до участі в студентському науковому товаристві на кафедрі ортодонції. Українська медична стоматологічна академія, 122. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/62dfbe68-96fc-4067-9d62-22619bc53eac/content>
7. Сторожук Х.В., Старченко М.В. Студентські наукові заходи як засіб формування іншомовної компетентності студентів-медиків. Інноваційна педагогіка, №69. Том 2. 2024. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_2/34.pdf
8. Фролова І.В. Науково-дослідницька діяльність студентів – передумова випереджувального саморозвитку фахівця. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки, 2012, № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzsp_2012_7_46

9. Cherkashina E.I., Kozlova N.V. Main Motivation of Students for Scientific-Research Work and the Ways of its Forming. 2005. 216-217. DOI: 10.1109/SPCMTT.2005.4493269
10. Kozlova N.V., Atamanova I.V. The development of undergraduates motivation for research work. Procedia - Social and Behavioral Sciences, №93. 2013. 498-502. DOI: 10.1016/j.sbspro.2013.09.227
11. Watts D.C. Motivations for doing scientific research. RFO, №20(1). 2015. URL: <https://doi.org/10.5335/rfo.v20i1.5230>

References:

1. Barbinova, A.V. (2024). Motivatsiia studentiv do naukovoï diialnosti v umovakh mahistratury [Motivation of students for scientific activity in the conditions of master's programs]. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (KhKhX Karyshynski chytannia). URL: <http://dspace.pnp.u.edu.ua/bitstream/123456789/22018/1/19.pdf> [in Ukrainian].
2. Besh, L.V., Dmytryshyn, B.Ya., Besh, O.M., Yaskevych, O.I., & Matsiura, O.I. (2017). Suchasni mozhyvosti pidvyshchennia motyvatsii studentiv do navchannia [Modern possibilities of increasing students' motivation for learning]. Lvivskiyi klinichnyi visnyk, 1(17). URL: <https://lkv.biz/wp-content/uploads/2017/05/Besh-L.-et-al.2017.pdf> [in Ukrainian].
3. Bieliiev, Yu.I., & Stetsenko, N.M. (2024). Naukovo-doslidna diialnist studentiv u strukturi roboty universytetu [Scientific research activities of students in the structure of university work]. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/2189/1/НДР%20студ.pdf> [in Ukrainian].
4. Vdovych, S.M. (2022). Osoblyvosti naukovoï diialnosti studentskoi molodi v zakladi vyshchoi osvity [Features of scientific activity of student youth in higher education institutions]. Naukovi zapysky maloï akademii nauk Ukraïny, 2(24). URL: <http://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-24-02> [in Ukrainian].
5. Doronina, O.A. (2017). Rol naukovoï diialnosti studenta u formuvanni kompetentsii suchasnoho fakhivtsia v sferi ekonomiky ta upravlinnia [The role of student scientific activity in the formation of competencies of a modern specialist in the field of economics and management]. Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia, 4(28) [in Ukrainian].
6. Kulish, N.V., & Nesterenko, O.M. (2024). Motyvatsiia studentiv do uchasti v studentskomu naukovomu tovarystvi na kafedri ortodonii [Motivation of students to participate in the student scientific society at the Department of Orthodontics]. Ukraïnska medychna stomatolohichna akademiia, 122. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/62dfbe68-96fc-4067-9d62-22619bc53eac/content> [in Ukrainian].
7. Storozhuk, Kh.V., & Starchenko, M.V. (2024). Studentski naukovi zakhody yak zasib formuvannia inshomovnoi kompetentnosti studentiv-medykiv [Student scientific events as a means of forming foreign language competence of medical students]. Innovatsiina pedahohika, 69(2). URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_2/34.pdf [in Ukrainian].
8. Frolova, I.V. (2012). Naukovo-doslidnytska diialnist studentiv – predumova vyperezhduvalnoho samorozvytku fakhivtsia [Scientific research activity of students - a prerequisite for the proactive self-development of a specialist]. Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Ser.: Psykholoho-pedahohichni nauky, 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2012_7_46 [in Ukrainian].
9. Cherkashina, E.I., & Kozlova, N.V. (2005). Main motivation of students for scientific-research work and the ways of its forming. 216-217. DOI: 10.1109/SPCMTT.2005.4493269 [in English].
10. Kozlova, N.V., & Atamanova, I.V. (2013). The development of undergraduates' motivation for research work. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 93, 498-502. DOI: 10.1016/j.sbspro.2013.09.227 [in English].
11. Watts, D.C. (2015). Motivations for doing scientific research. RFO, 20(1). URL: <https://doi.org/10.5335/rfo.v20i1.5230> [in English].